

Lapsiperheiden tuet

Perhe-etuudet ja tuet lapsen sairastuessa

LYHYESTI JA SELKEÄSTI

Sisällys

Kelan tuet lapsiperheelle	2
Kuka voi saada lapsiperheen tukia?	3
Ennen kuin lapsi syntyy	3
Kun lapsi syntyy	4
Tuki adoptiovanhemmille	6
Kela-kortti	6
Lapsilisä	7
Lastenhoidon tuet	7
Jos lapsi sairastuu	9
Elatustuki	10
Hakeminen ja maksaminen	11
Kela palvelee	12

Lapsiperheiden tuet 2019

Tässä esitteessä kerrotaan, miten Kela tukee lapsiperheitä.

Esite kertoo vuoden 2019 tilanteesta. Mukana ei ole kaikkia tukien yksityiskohtia.

Saat lisää tietoa tukien euromäärästä verkossa:

www.kela.fi/lapsiperheet

Kelan tukia pitää hakea. Voit hakea tukia verkossa:

www.kela.fi/asiointi

Voit hakea tukia myös lomakkeilla, joita saat Kelan toimistoista ja verkosta:

www.kela.fi/lomakkeet

Kelan tukien perusteet on määritelty laeissa. Kun Kela päättää jostakin tuesta, jokaisen hakijan tilanne arvioidaan yksilöllisesti. Hakijoiden elämäntilanne ja tuen tarve ovat usein hyvin erilaisia. Siksi kaikki eivät saa samaa määrää tukia.

Selkokieltä

Tämä esite on tehty yhteistyössä Selkokeskuksen kanssa. Selkokeskus on antanut esitteelle selkoesitteen tunnuksen. Se on merkki siitä, että esite on helppo lukea.

Kelan tuet lapsiperheelle

Kela maksaa lapsiperheelle rahallista tukea äidin raskausajasta alkaen. Kelan tuen avulla vanhemmat voivat olla lapsensa kanssa tärkeiden ensimmäisten kuukausien aikana. Myöhemmin Kela tukee lapsen hoitoa ja lapsesta aiheutuvia menoja.

Kelan tukia lapsiperheille ovat:

- äitiysavustus
- vanhempainpäivärahat
- lapsilisä
- lastenhoidon tuet
- sairaan ja vammaisen lapsen tuet
- elatustuki.

Vanhempainpäiväraha on yhteinen nimitys tuille, joita ovat:

- äitiysraha
- erityisäitiysraha
- isyysraha
- vanhempainraha.

Lapsiperheille tärkeistä kunnan palveluista, kuten päivähoidosta, koulusta ja vuokra-asunnoista, saat tietoa oman kuntasi verkkosivuilta tai kunnanvirastosta. Terveydenhoidosta saat tietoa oman kuntasi neuvolasta ja terveyskeskuksesta.

Muita perheeseen liittyviä Kelan tukia ovat esimerkiksi:

- asumisen tuet
- sairastamiseen liittyvät korvaukset
- opiskelijan saamat tuet
- asevelvollisen saamat tuet
- työttömyysturva.

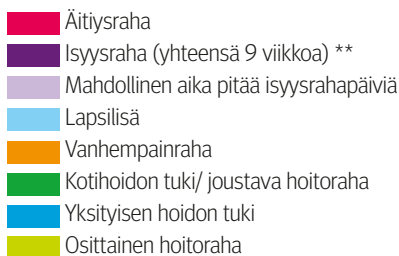
Ne on esitelty omissa esitteissään.

Kysy neuvoa verkossa

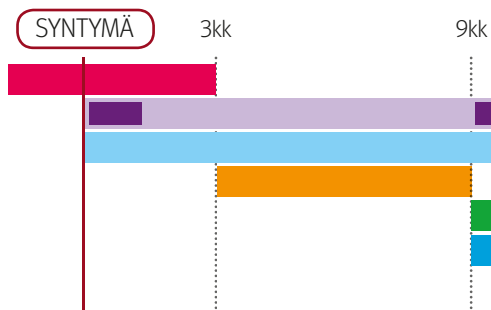

www.kela.fi/kysykelasta

PERHE-ETUUDET 1. LAPSEN SYNTYESSÄ JA KASVAESSA

** voidaan pitää osissa

Kuka voi saada lapsiperheen tukia?

Voit saada Kelan lapsiperheen tukia, kun kuulut Suomen sosiaaliturvaan ja asut Suomessa vakinaisesti. Joskus tukia voivat saada myös muut henkilöt, jos he työskentelevät Suomessa.

Jos olet asunut ulkomailla tai muuttamassa ulkomaille, tarkista, voitko saada Kelan maksamia tukia. Muutto Suomeen tai Suomesta pois voi vaikuttaa Kelan maksamiin tukiin.

Ennen kuin lapsi syntyy

Raskaustodistus

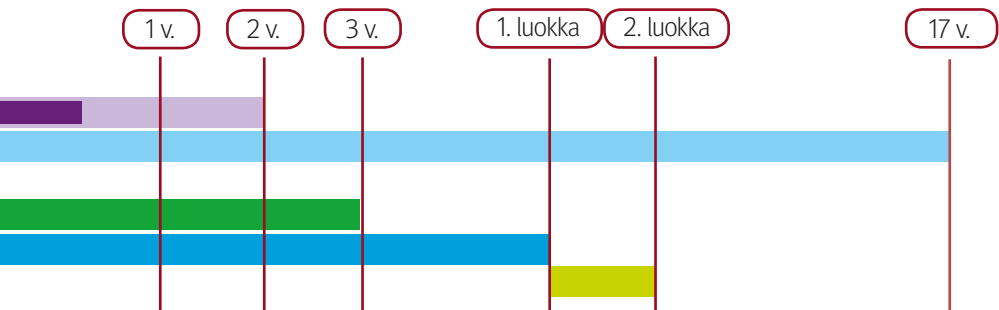
Jos uskot olevasi raskaana, ota yhteys kotikuntasi äitiysneuvolaan. Äitiysneuvolan palvelut ovat maksuttomia.

Neuvolasta saat hyviä neuvoja raskausaikaa ja synnytystä varten. Lisäksi neuvolassa seurataan äidin ja sikiön terveydentilaa.

Äidin täytyy käydä lääkärintarkastuksessa raskauden alussa ennen 5. raskauskuukautta. Tarkastuksessa saat raskaustodistuksen. Tarvitset todistuksen, kun haet Kelasta tukea.

Äitiysavustus

Voit hakea äitiysavustusta, kun raskaus on kestänyt 5 kuukautta. Voit valita äitiyspakkauksen tai 170 euroa. Äitiyspakkauksessa on hoitotarvikkeita ja vaatteita vauvalle.

Äitiysraha

Äidin pitää jäädä äitiysvapaalle viimeistään 30 arkipäivää ennen laskettua synnytysaikaa. Kun äiti jää äitiysvapaalle, hän alkaa saada äitiysrahaa.

Äitiysrahaa maksetaan 105 arkipäivää eli noin 4 kuukautta.

Äiti voi jäädä äitiysvapaalle aikaisintaan 50 arkipäivää ennen laskettua synnytysaikaa. Tällöin äiti saa äitiysrahansakin aikaisemmin.

Hae äitiysrahaa viimeistään 2 kuukautta ennen laskettua synnytysaikaa.

[Tarkista ennen hakemista, saatko äitiysvapaan ajalta palkkaa.](#)

[Muista ilmoittaa työnantajalle äitiysvapaasta 2 kuukautta ennen sen aloittamista.](#)

Erityisäitiysraha

Jos altistut työssäsi säteilylle, kemiallisille aineille tai tarttuvalla taudilla, voit jäädä pois työstä heti, kun raskaus on todettu. Tällaisessa tilanteessa saat erityisäitiysrahaa.

Kun lapsi syntyy

Lapsen syntymän jälkeen vanhemmat saavat olla lapsen kanssa kotona. Kela maksaa tältä ajalta rahallista tukea, joka turvaa perheen tulot.

Äitiysraha

Lapsen syntymän jälkeen äidin äitiysloma jatkuu noin 3 kuukautta. Äitiysrahaa maksetaan äidille tämän ajan.

Isyysraha

Isä voi pitää vapaata yhteensä enintään 54 arkipäivää eli noin 9 viikkoa. Voit olla siitä 1–18 arkipäivää eli 3 viikkoa kotona äidin kanssa samaan aikaan. Jos perhe saa kaksoset, Kela maksaa isyysrahaa 18 arkipäivää lisää.

Loput vapaasta voit pitää sen jälkeen, kun vanhempainrahan saaminen on loppunut. Voit pitää vapaan kerralla tai jakaa sen jaksoihin.

Jos olet jo pitänyt 18 arkipäivää vapaata, voit vielä pitää 36 arkipäivää. Jos et ole vielä pitänyt yhtään vapaata,

voit pitää kerralla kaikki 54 arkipäivää vapaata.

Isyysvapaa pidetään, ennen kuin lapsi on 2 vuotta. Isyysvapaan ajalta saat Kelasta isyysrahaa.

Voit hakea isyysrahan myös takautuvasti. Hae isyysrahaa kuitenkin viimeistään 2 kuukauden kuluessa siitä, kun lapsi on täyttänyt 2 vuotta.

Tarkista ennen hakemista, saatko isyysvapaan ajalta palkkaa.

Ilmoita työnantajalle isyysvapaasta 2 kuukautta ennen vapaan alkua. Jos vapaasi on enintään 12 arkipäivää, ilmoita siitä kuukausi etukäteen.

**Kysy lisää palvelunumerosta
020 692 206**

Vanhempainraha

Vanhempainvapaalle voi jäädä jompikumpi vanhemmista. He voivat olla vapaalla myös vuorotellen. Vanhempainvapaa kestää 158 arkipäivää eli noin puoli vuotta.

Kela maksaa vanhempainvapaan ajalta vanhempainrahaa.

Kun vanhempainraha päättyy, lapsi on noin 9 kuukauden ikäinen. Jos perhe saa kaksoiset, Kela maksaa vanhempainrahaa 60 arkipäivää lisää.

Jos äiti huolehtii lapsesta yksin, hän voi olla pidempään vanhempainvapaalla. Hän voi saada 54 arkipäivää lisää, jos vanhempainvapaa on alkanut 1.4.2019 tai sen jälkeen. Lisäksi tämä edellyttää, että lapsella ei ole vahvistettua isää tai toista henkilöä, joka voisi saada isyysrahaa.

Äidin täytyy käydä synnytyksen jälkeen lääkärintarkastuksessa ja toimittaa Kelaan jälkitarkastustodistus. Kela tarvitsee todistuksen, että se voi maksaa vanhempainrahaa.

Hae vanhempainrahaa kuukausi ennen vapaan aloittamista.

Vanhemmat voivat myös tehdä osa-aikatyötä ja hoitaa lasta vuorotellen. Tältä ajalta Kela maksaa osittaista vanhempainrahaa kummallekin vanhemmalle.

Kuinka paljon tukea saa?

Äitiysrahan, erityisäitiysrahan, isyyusrahan ja vanhempainrahan määrä lasketaan yleensä työtulojen mukaan.

Tuki on aina pienempi kuin palkka. Yleensä se on noin 70 % tuloista.

Laske tukesi määrä laskurilla:

www.kela.fi/laskurit

Tuki maksetaan arkipäiviltä (mukaan lukien lauantait).

Jos saat vanhempainvapaan ajalta palkkaa, Kela maksaa tuen työnantajallesi.

Tukeen vaikuttaa myös se, jos olet opiskellut tai ollut sairaana tai työttömänä. Pienin tuki on noin 690 euroa kuukaudessa (jatkossa lyhennetty e/kk). Esimerkiksi opiskelija saa tämän verran tukea.

Vanhempainpäivärahat ovat verotettavaa tuloa.

Työntekijälle kertyy eläkettä ja vuosilomaa, kun hän on äitiysvapaalla, isyysvapaalla tai vanhempainvapaalla.

Tuki adoptiovanhemmille

Kela tukee adoptiolapsen vanhempia lähes samalla tavalla kuin biologisia vanhempia. Adoptiovanhemmat eivät voi saada äitiysrahaa, mutta he saavat vanhempainrahaa tavallista pidempään. Vanhempainraha maksetaan siitä päivästä alkaen, kun saat adoptiolapsen hoitoosi.

Adoptiolapsen isä voi pitää isyysvapaata kuten muutkin isät.

Jos adoptoit lapsen ulkomailta, voit hakea Kelasta rahallista tukea adoption kustannuksiin.

Kela-kortti

Kun lapsi syntyy Suomessa, tieto siitä menee sairaalasta väestörekisteriin ja sieltä Kelaan.

Lapsi saa henkilötunnuksen.
Kun lapsi on saanut nimen,
Kela lähettää kotiin Kela-kortin
eli sairausvakuutuskortin.

Lapsilisä

Kela maksaa jokaisesta lapsesta
lapsilisää sen kuukauden loppuun,
jolloin lapsi täyttää 17 vuotta.

Lapsilisää maksetaan
lapsien määrän mukaan:

- ensimmäisestä lapsesta
94,88 e/kk
- toisesta lapsesta 104,84 e/kk
- kolmannesta lapsesta
133,79 e/kk
- neljännestä lapsesta 153,24 e/kk
- viidennestä ja jokaisesta
seuraavasta lapsesta 172,69 e/kk.

Yksinhuoltaja saa korotuksen, joka
on jokaisesta lapsesta 53,30 e/kk.

Lapsilisä on verotonta tuloa.
Lapsilisä maksetaan yleensä äidille,
isälle tai muulle huoltajalle.

[Voit hakea lapsilisää joko erikseen
tai samalla, kun haet
vanhempainpäivärahoja.](#)

Lastenhoidon tuet

Vanhempainvapaan jälkeen voit

- hoitaa lasta kotona ja saada
kotihoidon tukea
- järjestää lapselle yksityisen
päivähoidon ja saada kotihoidon
tai yksityisen hoidon tukea
- tehdä töitä enintään 30 tuntia
viikossa ja saada joustavaa
hoitorahaa
- laittaa lapsen kunnalliseen
päivähoitoon.

Hoitovapaa

Vanhempainvapaan jälkeen
jompikumpi vanhemmista voi jäädä
hoitamaan lasta palkattomalle
hoitovapaalle siihen asti,
kun lapsi täyttää 3 vuotta.

[Ilmoita työnantajalle hoitovapaasta
viimeistään 2 kuukautta ennen
sen alkamista.](#)

Kotihoidon tuki

Kotihoidon tukea voi hakea,
jos alle 3-vuotiasta lasta hoidetaan
esimerkiksi kotona. Hoitaja voi olla
lapsen vanhempi tai joku muu,
esimerkiksi isovanhempi
tai palkattu hoitaja.
Kotihoidon tukea ei voi saada,
jos lapsi on kunnan päivähoitossa.

Kotihoidon tukeen kuuluu hoitoraha ja hoitolisä.

Hoitoraha on:

- 338,34 e/kk yhdestä alle 3-vuotiaasta
- 101,29 e/kk jokaisesta muusta alle 3-vuotiaasta lapsesta
- 65,09 e/kk yli 3-vuotiaista mutta alle kouluikäisistä lapsista.

Hoitolisää saa vain yhdestä lapsesta, ja se on enintään 181,07 e/kk. Hoitolisän määrä riippuu vanhempien tuloista.

Kotihoidon tuki on verotettavaa tuloa.

Kotikuntasi saattaa maksaa kuntalisää. Kysy lisätietoja kotikunnasta tai Kelasta.

Yksityisen hoidon tuki

Voit saada yksityisen hoidon tukea, jos lastasi hoitaa palkattu hoitaja tai yksityinen päivähoitopaikka. Lapsen täytyy olla alle kouluikäinen. Tukea ei voi saada, jos lapsi on kunnan päivähoitossa.

Yksityisen hoidon tukeen kuuluu hoitoraha, hoitolisä ja mahdollinen kuntalisä.

Hoitoraha voi olla joko 172,25 e/kk tai 63,38 e/kk sen mukaan, kuinka laaja lapsen päivähoito-oikeus on.

Kela maksaa suurempaa hoitorahaa esimerkiksi silloin, jos vanhemmat työskentelevät tai opiskelevat kokoaikaisesti.

Pienempää hoitorahaa Kela maksaa, jos vanhemmat tai toinen heistä on koko päivän kotona.

Syynä voi olla esimerkiksi toisen lapsen hoito tai työttömyys. Pienempää hoitorahaa maksetaan myös esiopetusikäisistä lapsista.

Hoitorahan lisäksi voit saada hoitolisää enintään 144,85 e/kk. Hoitolisän määrä riippuu tuloista. Jos saat pienempää hoitorahaa, myös hoitolisä maksetaan puolitettuna.

Kela maksaa tuen palkatulle hoitajalle tai päivähoitopaikalle. Yksityisen hoidon tuki on verotettavaa tuloa.

[Laske kotihoidon tuen ja yksityisen hoidon tuen määrä laskurilla:](#)

 www.kela.fi/laskurit

Joustava hoitoraha

Voit tehdä töitä enintään 30 tuntia viikossa ja hoitaa lopun aikaa lastasi. Tällöin saat vähemmän palkkaa, mutta saat Kelasta joustavaa hoitorahaa.

Kela maksaa joustavaa hoitorahaa alle 3-vuotiaasta lapsesta.

Molemmat vanhemmat voivat saada joustavaa hoitorahaa. Heidän pitää kuitenkin olla pois työstä ja hoitaa lasta eri aikaan tai eri päivinä.

Joustavaa hoitorahaa maksetaan työajan mukaan.

Hoitoraha voi olla joko 241,19 e/kk tai 160,80 e/kk sen mukaan, kuinka paljon keskimäärin työskentelet viikossa.

Varmista työaikaa koskevat rajat:

www.kela.fi/joustava-hoitoraha-maara-ja-maksaminen

Kela maksaa joustavaa hoitorahaa kerrallaan vain yhdestä lapsesta.

Joustava hoitoraha on verotettavaa tuloa.

Osittainen hoitoraha

Voit saada osittaista hoitorahaa, kun teet töitä enintään 30 tuntia viikossa lapsen hoidon vuoksi. Kela maksaa osittaista hoitorahaa koulussa 1. ja 2. luokalla olevasta lapsesta.

Osittainen hoitoraha on 96,89 e/kk. Se on verotettavaa tuloa.

Jos lapsi sairastuu

Jos lapsesi sairastuu, voit viedä hänet terveyskeskukseen tai yksityiselle lääkärille.

Kela korvaa osan yksityisen lääkärin maksuista. Lisäksi Kela korvaa osan lääkkeiden hinnasta. Terveyskeskuksen hoitoja Kela ei korvaa.

Tilapäinen hoitovapaa, kun alle 10-vuotias sairastuu

Jos alle 10-vuotias lapsi sairastuu äkillisesti, voit jäädä pois työstä hoitamaan häntä.

Sitä kutsutaan tilapäiseksi hoitovapaaksi.

Voit hoitaa lasta enintään 4 päivää. Työnantajan ei tarvitse maksaa palkkaa tilapäisen hoitovapaan ajalta.

Vaikeasti sairaan ja vammaisen lapsen hoitaminen

Kela tukee vaikeasti sairaan tai vammaisen lapsen hoitoa.

Kelan tukia ja palveluita ovat:

- erityishoitoraha vanhemmalle, joka hoitaa alle 16-vuotiasta lasta
- alle 16-vuotiaan vammaistuki
- Kelan lääkinnällinen kuntoutus.

Elatustuki

Jos vanhemmat eroavat, lapset jäävät usein toiselle vanhemmista. Tällöin se vanhempi, jonka luona lapsi ei asu, maksaa elatusapua vanhemmalle, jonka luona lapsi asuu. Häntä kutsutaan elatusvelvolliseksi.

Joskus elatusvelvollinen ei maksa elatusapua tai elatusvelvollista vanhempaa ei ole. Tällöin Kela voi maksaa elatustukea sille vanhemmalle, joka hoitaa lasta.

Kela maksaa elatustukea, jos

- elatusvelvollinen vanhempi ei ole maksanut elatusapua
- elatusapu on elatusvelvollisen taloudellisen tilanteen vuoksi pienempi kuin elatustuki
- lapsen adoptoi vain yksi vanhempi
- lapsella ei ole vahvistettua isää
- lapsella on vahvistettu isä, mutta elatusapua ei ole voitu vahvistaa.

Elatustuki on lasta kohti 158,74 e/kk. Elatustuki on verotonta.

Tietoa elatusvelvolliselle

Jos Kela maksaa elatustukea, se perii elatusvelvolliselta maksamatta jääneet elatusavut. Niitä kutsutaan elatusapuvelaksi.

Jos et pysty rahatilanteesi takia maksamaan elatusapuvelkaa Kelalle, voit hakea maksuvapautusta Kelasta.

Hakeminen ja maksaminen

Hae kaikkia lapsiperheiden tukia verkossa:

www.kela.fi/asiointi

Tarkista hakemuksesta, mitä liitteitä siinä pitää olla. Liitteet voi toimittaa verkossa.

Voit hakea tukia myös lomakkeilla, joita saa Kelan verkkosivuilta:

www.kela.fi/lomakkeet

Saat lomakkeita myös Kelan toimistosta.

Jos haet tukea lomakkeella, postita se Kelaan. Katso Kelan verkkosivuilta, mihin osoitteeseen kirje pitää lähettää:

www.kela.fi/postiosoitteet

Voit myös kysyä osoitetta palvelunumerosta
020 692 206

Kun Kela on käsitellyt hakemuksesi, saat kotiin päätöksen siitä, saatko tukea. Päätöksessä kerrotaan tuen määrä ja perustelut. Saat päätöksen myös silloin, jos sinulle ei ole myönnetty tukea.

Kela maksaa äitiys-, isyys- ja vanhempainrahat vanhemman tilille. Maksu tulee tilille jälkikäteen, yleensä 4 viikon välein.

Lapsilisä tulee vanhemman tai muun huoltajan tilille yleensä joka kuukauden 26. päivänä.

Jos pankit ovat silloin kiinni tai maksupäivä on pyhäpäivän jälkeen, lapsilisä tulee tilille jo aikaisemmin.

Voit hakea muutosta Kelan antamaan päätökseen. Ohjeet muutoksen hakemiseen on Kelasta saamasi päätöksen mukana.

Toimeentulotuki on viimesijainen tuki

Voit hakea Kelasta perustoimeentulotukea, jos kaikki tulosi, varasi ja muut sinulle myönnettyt tuet eivät riitä välttämättömiin arjen menoihin, kuten ruokaan ja asumiseen.

www.kela.fi/toimeentulotuki

Kela palvelee

Verkossa

Kelan verkkosivuilta saat tietoa ja voit hoitaa siellä asioitasi.

Kelan verkkosivut ovat osoitteessa:

www.kela.fi

Voit myös kysyä verkossa Kelasta neuvoa:

www.kela.fi/kysykelasta

Laskureilla voit laskea tukien euromääriä:

www.kela.fi/laskurit

Kelan asiointipalvelussa on turvallista hoitaa asioita. Se on verkossa osoitteessa:

www.kela.fi/asiointi

Kirjaudu asiointipalveluun omilla verkkopankkitunnuksillasi tai kännykkäsi mobiilivarmenteella.

Kelan asiointipalvelussa voit:

- hakea Kelan maksamia tukia
- lähettää liitteitä
- tarkistaa hakemuksesi tilanteen
- ilmoittaa muutoksista
- lakkauttaa tuen.

Puhelimesta

Lapsiperheiden tuet
020 692 206

Huom! Kelan puhelinnumerot muuttuvat loppuvuonna 2019. Tarkista numero verkkosivulta: www.kela.fi/puhelinpalvelu.

Toimistossa

Etsi lähin toimisto verkosta:

www.kela.fi/toimistot

Ajanvarauksella

Voit varata ajan Kelan toimistoon tai puhelinneuvontaan. Varaa aika, jos elämässäsi on tapahtunut iso muutos, tai jos asiasi on monimutkainen. Varaa aika puhelimitse tai verkossa:

www.kela.fi/ajanvaraus

Tarvitsetko tulkkia?

Jos tarvitset asiointinissa tulkin apua, ota yhteys Kelaan tai katso lisätietoja osoitteesta:

www.kela.fi/tulkkaus

Ilmoita muutoksista

Jos saat jotain tukea Kelasta, muista ilmoittaa pikaisesti Kelaan, jos tilanteessasi tapahtuu muutoksia. Sellaisia voivat olla asumisessa, perhetilanteessa tai tuloissa tapahtuvat muutokset.

Takaisinperintä

Jos Kela maksaa tukea liikaa virheellisten tietojen takia, se joudutaan perimään sinulta takaisin.

www.kela.fi/takaisinperinta

Perintäkeskus
020 634 4940

Muutoksen hakeminen

Voit hakea muutosta Kelan antamaan päätökseen. Saat päätöksen mukana ohjeet siitä, miten muutosta haetaan. Jos sinulla on kysyttävää, ota yhteyttä ensin Kelaan:

Lapsiperheiden tuet
020 692 206

**Sosiaaliturva-asioiden
muutoksenhakulautakunta**

0295 163 800

www.samu.fi

Soita, jos sinulla on kysyttävää tuesta tai päätöksestä, ma–pe klo 9–16

Asevelvollisen tuet	020 692 200	Maasta- ja	
Asumisen tuet	020 692 201	maahanmuutto	020 634 0200
Eläkeasiat	020 692 202	Opiskelijan tuet	020 692 209
Kela-kortti ja		Sairastaminen	020 692 204
EU-sairaanhoitokortti	020 692 203	Toimeentulotuki	020 692 207
Kuntoutus	020 692 205	Työttömyysajan tuet	020 692 210
Lapsiperheiden tuet	020 692 206	Vammaistuet	020 692 211
Omaisien kuoltua	020 692 208		

Huom! Puhelinnumerot muuttuvat 2019: www.kela.fi/puhelinpalvelu

Kelan esitteet

■ Lapsiperheiden tuet

Yleinen asumistuki

Sairausajan tuet ja kuntoutus

Opiskelijan ja asevelvollisen tuet

Työttömyysajan tuet

Eläkeläisen tuet

Muutto Suomeen tai Suomesta ulkomaille

Perustoimeentulotuki

Esitteitä saa Kelan toimistoista ja yhteispalvelupisteistä.
Esitteet muilla kielillä verkossa www.kela.fi/muutkielet